

АКТУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПОЛТАВЩИНИ

В. В. Єрмаков

slav9724@gmail.com

*кафедра географії, методики її навчання та туризму Полтавського
національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, м. Полтава*

Протягом останніх десятиліть відбулися помітні зміни основних кліматичних показників на території Полтавщини, які відображають не лише регіональні, але й глобальні тенденції. Виразні ознаки загального потепління свідчать про значні соціально-економічні ризики, що вимагає додаткової уваги до цих питань.

У даній проблемі можна виділити кілька взаємопов'язаних аспектів. Перший із них стосується поточного метеорологічного моніторингу погодних умов та динаміки кліматичних показників за довготривалий період для визначення загальних кліматичних трендів. З цих позицій набуває актуальності аналіз основних чинників кліматоутворення та специфіки їх дії в межах Полтавщини, впливу сучасних радіаційних і циркуляційних умов на процеси формування клімату території. З кліматичними змінами пов'язані зміни у характері і поширеності несприятливих метеорологічних процесів і явищ, оцінка їх потенційної небезпечності.

Господарський аспект проблеми вимагає детальної оцінки та прогнозу впливу кліматичних змін на умови господарського розвитку регіону, насамперед аграрної сфери, з'ясування вірогідних тенденцій у трансформації галузевої і територіальної структури рослинництва і тваринництва, напрямків спеціалізації та формування регіональних агропромислових комплексів.

Кліматичні зміни мають вплив також на умови функціонування рекреаційно-туристичної сфери в регіоні, зокрема щодо визначення тривалості пляжно-купального сезону, періоду комфортних температур, загальної оцінки клімату як лікувально-оздоровчого фактору, функціонування курортного господарства, організації літніх видів відпочинку, планування зимової рекреації в умовах дефіциту природного снігового покриву та його загальної нестійкості і нетривалості тощо.

Окремо необхідно відмітити медико-біологічний аспект проблеми змін клімату. Останній зокрема полягає у дослідженні впливу змін клімату на здоров'я людини та розробку відповідних рекомендацій у галузі охорони здоров'я [3, с. 41-43].

Найбільший взаємозв'язок спостерігається між кліматом та станом поверхневих вод. Зміни у динаміці кліматичних показників поряд із впливом антропогенного чинника зумовлюють те, що Полтавська область переживає критичну екологічну проблему - деградацію її річкових систем, що проявляється у процесах обміління річок і поверхневих водойм, зменшення стоку, замулення і навіть зникнення невеликих водотоків. Про таку загальну тенденцію свідчать і ретроспективно-географічні дослідження стану річкової

мережі на території Полтавщини [2]. Розширення міських територій, прискорений розвиток промисловості, сільського господарства, інтенсифікація водокористування ускладнили ситуацію з водопостачанням. Це підкреслює важливість вивчення раціонального використання водних ресурсів. У зв'язку з цим актуальним є вивчення басейнів малих річок, зокрема в межах населених пунктів, які можуть здійснюватися і на краєзнавчій основі [1].

Важливу роль у гідрометеорологічних дослідженнях може становити краєзнавча робота, у рамках якої можливе широке залучення учнівської та студентської молоді до наукових досліджень компонентів природи і природних комплексів рідного краю. Організація аматорської мережі гідрологічних і метеорологічних пунктів спостереження дозволить розширити моніторингову базу стану конкретних параметрів середовища та поглибити і удосконалити географічні характеристики території.

Таким чином, актуальність гідрометеорологічних досліджень Полтавщини визначається сучасними тенденціями у динаміці кліматичних показників, стану гідрологічних об'єктів і має кілька взаємопов'язаних аспектів, що визначають конструктивно-географічні засади аналізу і прогнозу розвитку і розміщення продуктивних сил регіону.

Список використаних джерел

1. Viacheslav Volodymyrovych Yermakov, Serhii Petrovych Sarnavskiyi. The river network of the city of Poltava: retrospection and modernity. Scientific and educational dimensions of natural sciences : Scientific monograph. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2023. 457- 479 p. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-289-0-21>

2. Сарнавський С. П., Єрмаков В.В., Федій О. А. Трансформація річкової мережі в межах басейнів річок Хоролу та Говтви. *Освітні й наукові виміри географії та туризму: матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. для студентів, аспірантів, молодих вчених (м. Полтава, 18 листопада 2020 р.) / відп. ред. О. А. Федій; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Полтава, 2020. С. 26-30.*

3. Оцінка вразливості до зміни клімату: Україна. 2014. С.40-45 URL: https://necu.org.ua/wp-content/uploads/ukraine_cc_vulnerability.pdf

АНАЛІЗ ВІТРОВОГО РЕЖИМУ ПІД ЧАС ГРОЗОВОЇ АКТИВНОСТІ НА ПІВНОЧІ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Є. Ю. Коваль

kzhenka16@gmail.com

А. О. Корнус

a_kornus@ukr.net

кафедра загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Останніми десятиріччями кліматичним змінам та їх вивченню приділяється велика увага [7; 8]. Однак, вона в основному звертається на оцінку змін приземної температури повітря, меншою мірою кількості опадів, хмарного покриву, характеру циркуляційних процесів. Грозовій діяльності, як і багатьом іншим метеорологічним явищам, приділено значно менше уваги в контексті